

Број: I-ЗД-1-59/14
Дана: 22.01.2015. године
Нови Сад

Покрајински заштитник грађана – омбудсман након спроведеног поступка по притужби Ј. М. из О. у складу са чланом 42 став 2 Покрајинске скупштинске одлуке о Покрајинском заштитнику грађана ("Службени лист АП Војводине", бр. 37/2014, 40/2014 – испр. и 54/2014) Просветној инспекцији у О. упућује следеће

МИШЉЕЊЕ

I Просветна инспекција у О. је приликом вршења надзора над радом Гимназије и економске школа „Јован Јовановић Змај“ у О. пропустила да утврди да је Школа учинила неправилност у раду приликом избора ђака генерације за школску 2013/2014 годину:

- јер је погрешно применила члан 2 став 1 тачка 2 Правилника о начину избора ученика генерације који предвиђа као критеријум на основу којег се проглашава ученик генерације *„број бодова за освојена места на ранг листи на такмичењима/смотрема – општинском, окружном, међуокружном, републичком, међународном, чији је организатор Министарство просвете, стручна друштва и други организатори у сарадњи са Министарством просвете или Покрајинским секретаријатом за образовање“*. Такмичења из наставних предмета организована на школском нивоу (на којем су учествовала само ученици Гимназије и економске школе „Јован Јовановић Змај“ у О.) Школа је изједначила са такмичењима на општинском нивоу, те су успеси деце која су се такмичила на нивоу општина исто вредновани са успесима деце на такмичењима на нивоу школе, што јесте повреда права ученика.

- јер је приликом додељивања бодова кандидатима за ученика генерације за освојена места на ранг листи на такмичењу, једном од кандидата за ученика генерације доделила бодове као да је остварио успех на такмичењу, иако ученик није освојио једно од три места, односно није добио чак ни похвалу за освојене бодове на такмичењу (јер је успех ученика на такмичењу био мали по броју освојених бодова). Према члану 7 Правилника о начину избора ученика генерације учешће на такмичењу без пласмана носи одређени број бодова који је знатно мањи у односу на бодове за освојена места. На тај начин Школа је одлучивала неаргументовано и самовољно о освојеним местима на такмичењу, јер је ученик како је школа образложила „заслужио“ да добије бодове као да је освојио одређено место.

- јер није прецизно водила евиденцију о ваннаставним активностима, односно секцијама за које су се определили ученици школе, на основу које би аргументовано образложила додељивање бодова за ваннаставне активности.

- јер је одлучивала на основу Правилника о начину избора ученика од 13.05.2014. године који је донет тек пред крај школске године, а којим је утврђено да 30% бодова носи успех на такмичењима, 30% ангажовање у ваннаставним активностима, 30% успех у току школовања и учешће у семинарима Истраживачке станице Петница и 10% изјашњавање Наставничког већа, чиме је створена неправична бодовна сразмера, јер бодови за успехе на такмичењима не могу да се изједначавају са бодовима за ваннаставне активности, или као што је случај у конкретном предмету да се додели мањи број бодова за успех на републичком такмичењу у односу на учешће на Сајму образовања. Доношење правилника пред крај школске године имплицира и на могућност формирања критеријума према жељеном кандидату за ученика генерације.

Оваквим поступањем Гимназија и економска школа „Јован Јовановић Змај“ у О. је повредила право свих ученика, кандидата за избор ђака генерације, на правично поступање школе према ученицима, прописано Законом о основама система образовања и васпитања.

II Просветна инспекција у О. поступала је супротно члановима 147 и 148 Закона о основама система образовања и васпитања који прописују послове инспекцијског надзора, овлашћења просветног инспектора и начин његовог рада.

III Ово мишљење по уручењу Просветној инспекцији у О. биће објављено на Интернет страници покрајинског заштитника грађана – омбудсмана.

Образложење

Покрајинском заштитнику грађана – омбудсману се обратила Ј. М. из О., мајке ученика В. М., притужбом на рад Гимназије и економске школе „Јован Јовановић Змај“ у О.

У притужби наводи да је Гимназија и економска школа „Јован Јовановић Змај“, доношењем Правилника о начину избора ученика генерације број 128/1 од 13.05.2014. године и њиме утврђених критеријума за избор ђака генерације и извршеним избором, донела одлуку на штету њеног сина В. М., који је био у ужем избору за ученика генерације у школској 2013/2014 години. Према њеном мишљењу, бодовање према критеријума на основу којих се додељује звање ученик генерације није правично, јер се успех постигнут на такмичењима изједначава са ангажовањем у ваннаставним активностима. Наводи и да многе ваннаставне активности нису обухваћене правилником, те да је и на тај начин повређено право ученика на правичан избор. Указује и на то да је за ученицу генерације изабрана М. К., чија је мајка професорица у истој школи, па је у том својству гласала о ђаку генерације као члан Наставничког већа, а као члан Стручног актива за природне науке дала и мишљење о кандидатима. Све

наведено довело је до тога да подносиатеља притужбе сумња у регуларност избора ђака генерације и начин бодовања успеха кандидата.

Поступајући по притужби Покрајински заштитник грађана упутио је захтев Гимназији и економској школи „Јован Јовановић Змај“ у О., Одељењу за инспекцијске послове Општине О. и Покрајинском секретаријату за образовање, прописе, управу и националне мањине - националне заједнице да се изјасне о наводима притужбе. Након спроведеног поступка утврђено је следеће чињенично стање:

- подносиатеља притужбе се обратила директору школе, Школском одбору и Просветној инспекцији. Директор школе је оспорио све наводе и навео да такмичења не смеју бити главни или једини критеријум за избор ђака генерације, те да се узимају у обзир све активности које један ученик може да искаже у току школовања, тако да нико не може бити оштећен. У одговору Просветне инспекцији у О. наводи се да је поступак доношења предметног правилника извршен у складу са законом, али пошто у моменту вршења инспекцијског надзора још увек није био изабран ђак генерације, утврђено је да нема повреде поступка приликом доношења одлуке о избору ђака генерације. Сам начин бодовања није био предмет инспекцијског надзора.
- према изјашњењу Школе у конкретном случају поступано је у складу са Правилником о начину избора ученика генерације, а изабрана ученица М. К. у свакој области бодовања имала је максималан број бодова у односу на остале кандидате.
- Просветна инспекција је након обраћања Покрајинског заштитника грађана поводом избора ученика генерације извршила надзор над радом школе. Утврђено је да је школа поступала у складу са Правилником о избору ученика генерације број 128/1 од 13.05.2014. године, да је процедура око доношења самог правилника била у складу са законом, а да ниједан ученик, кандидат за ученика генерације, није оштећен у овом поступку. Наводи се да је извршен увид у бодовне листе и да изабрана ученица М. К. у свакој области бодовања има максималан број бодова у односу на остале кандидате.
- Покрајински заштитник грађана на основу тог изјашњења није могао да утврди који су све били критеријуми за избор ученика генерације, односно која су такмичења бодована и како, као и које су ваннаставне активности бодоване и како, а одговор није садржао податке о надзору и заснивао се на чињеницама које је и школа доставила у одговору, али без суштинског образложења о начину и пондерисању бодовних основа.
- Просветна инспекција није одговорила на питања постављена у допису, нити је заузела став о поступању школе са становишта педагогије и етике, јер не постоји суштинско образложење о начину и пондерисању бодовних основа.
- Покрајински заштитник грађана се обратио Покрајинском секретаријату захтевом да се размотри потреба преиспитивања рада поступајућег просветног инспектора, као и поступање школе са становишта педагогије и етике.

- Одговор Покрајинског секретаријата је био идентичан одговору Просветне инспекције у О., који је првобитно достављен Покрајинском заштитнику грађана. Њиме се тврдило да је у конкретном случају поступано у складу са Правилником о начину избора ученика генерације, да је извршен увид у бодовне листе и да изабрана ученица М. К. у свакој области бодовања има максималан број бодова у односу на остале кандидате.
- У погледу захтева Покрајинског заштитника грађана да размотре потребу преиспитивања рада поступајућег просветног инспектора, као и поступања школе са становишта педагогије и етике, јер не постоји суштинско образложење о начину и пондерисању бодовних основа, одговор Покрајинског секретаријата за образовање, прописе, управу и националне мањине - националне заједнице јесте да Правилником о начину избора ученика генерације нигде није прописано да је школа у обавези да образложи начин бодовања и пондерисања бодовних основа. Покрајински заштитник грађана је мишљења да заузимање оваквог става ствара могућности за злоупотребе и неаргументовану арбитрарност у поступању.
- у међувремену, Покрајинском заштитнику грађана накнадно се обратила подносиатеља приутжбе и њен син (који је био кандидат за ученика генерације), који указују на бројне неправилности у бодовању такмичења кандидаткиње М. К., а које су уочили приликом увида у документацију школе о избору ђака генерације.
- имајући у виду напред наведене тврдње и приложену документацију, Покрајински заштитник грађана је закључио да је Школа учинила неправилности приликом избора ученика генерације, који се састоји у неправилном додељивању бодова кандидатима за ученика генерације, неправичном вредновању успеха и активности ученика, као и да су надлежни органи у поступку вршења надзора пропустили да потпуно изврше анализу поступања школе и начин бодовања кандидата, а да за органе који су вршили надзор, питања педагогије и етике у раду школе нису у овом случају ни од каквог значаја.

Сходно наведеном, након утврђивања свих релевантних чињеница Покрајински заштитник грађана је нашао да су постојале неправилности у раду Гимназије и економске школе „Јован Јовановић Змај“ у О., Просветне инспекције у О. и Покрајинског секретаријата за образовање, прописе, управу и националне мањине - националне заједнице, те је одлучио да Просветној инспекцији у О. упути мишљење као у изреци.

**ЗАМЕНИЦА
ПОКРАЈИНСКОГ ЗАШТИТНИКА ГРАЂАНА**

Марија Кордић